

Satakunnan ammattikorkeakoulu
Satakunta University of Applied Sciences

ADA MYLLYOJA

Kansainvälinen työharjoittelu

Satakunnan ammattikorkeakoulun palveluliiketoiminnan opiskelijoiden kokemuksia

MATKAILUN KOULUTUSOHJELMA
2020

Tekijä Myllyoja, Ada	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK	Päivämäärä 5 / 2020
	Sivumäärä 41	Julkaisun kieli suomi
Julkaisun nimi Kansainvälinen työharjoittelu – Satakunnan ammattikorkeakoulun palveluliiketoiminnan opiskelijoiden kokemuksia		
Tutkinto-ohjelma Matkailu		
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tämän opinnäytetyön aiheena oli kansainvälinen työharjoittelu Satakunnan ammattikorkeakoulun palveluliiketoiminnan aloilla. Aihetta lähestyttiin palveluliiketoiminnan opiskelijan näkökulmasta, ja tarkoituksena oli tuoda esille opiskelijoiden henkilökohtaisia kokemuksia kansainvälisestä työharjoittelusta. Opinnäytetyö toteutettiin toimeksiantona Satakunnan ammattikorkeakoulun kansainvälisten asioiden toimistolle, ja opinnäytetyön aihe ideoitiin yhdessä toimeksiantajan kanssa. Tutkimuksessa pyrittiin selvittämään, kuinka Satakunnan ammattikorkeakoulun palveluliiketoiminnan opiskelijoiden tavoitteet kansainvälisen työharjoittelun suhteen ovat toteutuneet. Työssä tutkittiin myös sitä, miten kansainvälisen työharjoittelun suorittaminen on vaikuttanut opiskelijoiden urasuunnitteluun.</p> <p>Tutkimus toteutettiin laadullisen tutkimuksen menetelmiä hyödyntäen. Tutkimusta varten haastateltiin kahdeksaa Satakunnan ammattikorkeakoulun palveluliiketoiminnan opiskelijaa, joista jokainen on suorittanut kansainvälisen työharjoittelujakson vuosina 2018 – 2019. Haastattelut suoritettiin teemahaastatteluina, jotta haastateltavien omille kokemuksille ja kommenteille jäisi tilaa. Haastattelujen avulla kerätty tutkimusaineisto analysoitiin sisällönanalyysin avulla.</p> <p>Tutkimustulosten perusteella voitiin todeta, että opiskelijoiden tavoitteet työharjoittelun suhteen vaihtelivat, mutta jokainen opiskelija koki saavuttaneensa itselleen asettamat tavoitteensa harjoitteluvaihdon aikana. Kansainvälisen työharjoittelun vaikutukset opiskelijoiden työuraan ja sen suunnitteluun olivat pelkästään positiivisia, ja tavalla tai toisella kokemus auttoi jokaista opiskelijaa ymmärtämään, mitä he työuraltaan tulevaisuudessa haluavat. Jokainen tutkimukseen osallistuneista opiskelijoista näki kokemuksen pelkästään positiivisena ja suosittelisi kansainvälistä työharjoittelua myös muille opiskelijoille.</p>		
<p><u>Asiasanat</u> kansainvälinen työharjoittelu, harjoitteluvaihto, työharjoittelu, kansainvälistyminen</p>		

Author Myllyoja, Ada	Type of Publication Bachelor's thesis	Date 5 / 2020
	Number of pages 41	Language of publication: Finnish
Title of publication International Internship – Experiences of Service Business Students at Satakunta University of Applied Sciences		
Degree program Tourism		
Abstract <p>The theme of this thesis was international internship in Satakunta University of Applied Sciences' service business study programmes. The subject was approached from the service business students' perspective, and the purpose of the study was to bring forward the students' personal experiences. This thesis was ordered by the International Relations Office of Satakunta University of Applied Sciences and the theme was planned together with the orderer. This thesis studied how the students' goals for the international internship -exchange period have come true, and how the experience has affected the students' career planning and career development.</p> <p>This research was conducted by using the methods of qualitative research. Eight service business students of Satakunta University of Applied Sciences were interviewed for the research. Each interviewee had completed an international internship between the years of 2018 and 2019. To make sure the students' experiences were heard, the interviews were carried out as semi-structured interviews. The research material was analyzed by using the methods of content analysis.</p> <p>According to the results of this research, the goals the students had set for their international internship periods varied. However, each student felt they had achieved their personal goals during the internship. The effects on the students' career development were all positive and in one way or another, the experience helped each student realize what they want from their careers in the future. Each student who participated in this research thought the experience was nothing but positive and would recommend completing an international internship for other students as well.</p>		
<u>Key words</u> international internship, internship, internationalisation		

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 TUTKIMUKSEN ESITTELY	6
2.1 Toimeksiantaja	6
2.2 Tutkimustehtävät	7
3 KANSAINVÄLISYYS KORKEAKOULUOPINNOISSA	8
3.1 Kansainvälinen tasa-arvo	8
3.2 Kansainvälistymisen muodot	9
4 KANSAINVÄLINEN TYÖHARJOITTELU	11
4.1 Määritelmä ja tavoitteet	11
4.2 Kansainvälinen työharjoittelu Satakunnan ammattikorkeakoulussa.....	12
4.3 Prosessi opiskelijan näkökulmasta	14
5 URASUUNNITTELU KORKEAKOULUOPINNOISSA	17
6 LAADULLINEN TUTKIMUS TUTKIMUSMENETELMÄNÄ	19
6.1 Laadullisen tutkimuksen piirteet	19
6.2 Teemahaastattelu ja sisällönanalyysi	20
7 HAASTATTELU	22
7.1 Haastateltavien valintaperusteet	22
7.2 Haastateltavien tavoittaminen	22
7.3 Haastattelun toteutus ja raportointi	23
8 TUTKIMUSTULOKSET	25
8.1 Harjoittelupaikka ja sen löytäminen.....	25
8.2 Tavoitteet ja niiden toteutuminen.....	26
8.2.1 Kielitaidon kehittyminen.....	27
8.2.2 Ammatillisen osaamisen kartuttaminen	28
8.2.3 Verkostoituminen	29
8.2.4 Kansainvälinen itsenäistyminen.....	29
8.2.5 Kulttuurillinen osaaminen	30
8.3 Vaikutukset opiskelijan työuraan	30
8.4 Opiskelijoiden vinkit lähtemiseen.....	32
9 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET	33
9.1 Johtopäätökset ja kehitysideat.....	33
9.2 Pohdinta	35
10 TOIMEKSIANTAJAN PALAUTE	38
LÄHTEET	
LIITTEET	

1 JOHDANTO

”Kansainvälisellä työharjoittelulla tai harjoitteluvaihdolla tarkoitetaan käytännön harjoittelun jaksoa, jonka opiskelija suorittaa ulkomailla” - Opetushallitus 2019.

Kansainvälinen työharjoittelu Satakunnan ammattikorkeakoulussa on tärkeä osa opiskelijoiden kansainvälistä liikkuvuutta. Opinnäytetöitä opiskelijoiden kansainvälisestä liikkuvuudesta Satakunnan ammattikorkeakoulussa on toteutettu useampia, mutta kansainväliseen työharjoitteluun keskittyvää tutkimusta on tehty hyvin vähän. Tämän opinnäytetyön tavoitteena on keskittyä Satakunnan ammattikorkeakoulun palveluliiketoiminnan koulutusohjelmien opiskelijoiden henkilökohtaisiin kokemuksiin kansainvälisestä työharjoittelusta.

Opinnäytetyön teoreettisessa viitekehyksessä perehdytään korkeakouluopiskelijan kansainvälistymiseen ja urasuunnitteluun, tarkastellaan kansainvälistä työharjoittelua Satakunnan ammattikorkeakoulussa yleisellä tasolla sekä perehdytään palveluliiketoiminnan opiskelijan kansainvälisen työharjoittelujakson prosessin kulkuun. Opinnäytetyön tutkimusvaiheessa tutkitaan opiskelijoiden henkilökohtaisia tavoitteita kansainvälisen työharjoittelun suhteen sekä sitä, kuinka nämä tavoitteet ovat käyneet toteen. Tutkimuksessa pohditaan kansainvälisen työharjoittelun vaikutusta opiskelijan työuran kehittymiseen, ja välitetään kansainvälisessä työharjoittelussa käyneiden opiskelijoiden vinkkejä niille opiskelijoille, jotka pohtivat ulkomaille lähtöä tulevaisuudessa.

Opinnäytetyön tarkoituksena on kehittää Satakunnan ammattikorkeakoulun palveluliiketoiminnan koulutusohjelmien harjoitteluvaihto-ohjelmaa siten, että tulevaisuuden opiskelijoiden harjoitteluvaihto sujuisi kokonaisuudessaan mahdollisimman mutkattomasti, ja jotta yhä useampi opiskelija innostuisi suorittamaan kansainvälisen työharjoittelun.

2 TUTKIMUKSEN ESITTELY

2.1 Toimeksiantaja

Tämä opinnäytetyö toteutettiin toimeksiantona Satakunnan ammattikorkeakoulun kansainvälisten asioiden toimistolle. Opinnäytetyön aihe ideoitiin yhdessä toimeksiantajan kanssa, ja lopullinen aihe valikoitui yhteisten intressien perusteella.

Satakunnan ammattikorkeakoulu eli SAMK on noin 6000 opiskelijan korkeakoulu, joka koostuu neljästä kampuksesta. Kampukset sijaitsevat Huittisissa, Kankaanpäässä, Porissa ja Raumalla. Opiskelumahdollisuudet Satakunnan ammattikorkeakoulussa ovat monipuoliset, ja koulutusohjelmia on tarjolla tekniikan, sosiaali- ja terveyden, taiteiden sekä palveluliiketoiminnan aloilla. (Satakunnan ammattikorkeakoulun www-sivut 2019.)

Kansainvälisyys Satakunnan ammattikorkeakoulussa on esillä vahvasti. Vuonna 2018 Satakunnan ammattikorkeakoulussa oli tarjolla yhteensä 36 tutkintoa, joista 11 olivat englanninkielisiä. Samana vuonna Satakunnan ammattikorkeakoulussa oli kirjoilla yli 380 kansainvälistä opiskelijaa – luku sisältää sekä vaihto- että tutkinto-opiskelijat. (Satakunnan ammattikorkeakoulun www-sivut 2019.)

Satakunnan ammattikorkeakoululla on yli 200 kumppanikorkeakoulua, jotka mahdollistavat opiskelijoiden kansainvälistymisen muun muassa vaihto-opiskeluohjelmien avulla. Osa kumppanikorkeakouluista tarjoavat myös kansainvälisiä työharjoittelu-paikkoja. Ulkomaisten korkeakoulujen lisäksi Satakunnan ammattikorkeakoulu toimii yhteistyössä eri alojen kansainvälisten yritysten kanssa: näiden yhteistyökumppanien avulla opiskelijoiden on myös mahdollista suorittaa kansainvälinen työharjoittelu, sekä työllistyä ulkomaille opintojensa jälkeen. (Satakunnan ammattikorkeakoulun www-sivut 2019.)

2.2 Tutkimustehtävät

Tutkimuksen merkitys Satakunnan ammattikorkeakoulun kansainvälisten asioiden toimistolle on verrattain suuri, sillä aiempaa tutkimusta kansainvälisestä työharjoittelusta ei juurikaan ole toteutettu. Opiskelijavaihtoa sekä opiskelijoiden kansainvälistä liikkuvuutta yleisellä tasolla on tutkittu aiemminkin opinnäytetöiden avulla, mutta kansainväliseen työharjoitteluun rajautuvaa opinnäytetyötä ei ole aiemmin laadittu – tämä oli yksi syistä, miksi kyseinen aihe valikoitui tähän opinnäytetyöhön.

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää Satakunnan ammattikorkeakoulun palveluliiketoiminnan opiskelijoiden henkilökohtaisia kokemuksia kansainvälisestä työharjoittelusta. Tutkimusta varten haastatellaan kahdeksaa palveluliiketoiminnan, eli matkailun ja liiketalouden koulutusohjelmien opiskelijaa, jotka ovat suorittaneet työharjoittelujaksonsa ulkomailla viimeisen kahden vuoden sisällä. Tutkimuksen avulla saatujen tietojen avulla pyritään kehittämään Satakunnan ammattikorkeakoulun palveluliiketoiminnan alojen harjoitteluvaihto-ohjelmaa, ja siten myös innostamaan yhä useampaa Satakunnan ammattikorkeakoulun opiskelijaa lähtemään ulkomaille opintojensa aikana ja suorittamaan työharjoittelu kansainvälisessä ympäristössä.

Tutkimuksen päätehtävänä on selvittää, millaisia kokemuksia Satakunnan ammattikorkeakoulun palveluliiketoiminnan opiskelijoilla on kansainvälisen työharjoittelun suorittamisesta. Lisäksi, tutkimuksessa pyritään löytämään vastaukset seuraaviin kysymyksiin: Kuinka opiskelijoiden henkilökohtaiset tavoitteet kansainvälisen työharjoittelun suhteen ovat toteutuneet Satakunnan ammattikorkeakoulun palveluliiketoiminnan aloilla? ja Miten kansainvälisen työharjoittelun suorittaminen on vaikuttanut palveluliiketoiminnan opiskelijan työuraan ja sen suunnitteluun?

3 KANSAINVÄLISYYS KORKEAKOULUOPINNOISSA

Kansainvälisyydelle ja kansainvälistymiselle on olemassa useita eri määritelmiä. Opetushallituksen julkaisemassa selvityksessä Anne Siltala (2013, 4.) määrittelee kansainvälisyyden ”vähintään kahden valtion tai niissä sijaitsevan organisaation väliseksi toiminnaksi”. Samassa julkaisussa kansainvälistyminen on puolestaan määritelty toiminnaksi, jolla pyritään tekemään kansainvälisestä toiminnasta osa organisaation normaalia toimintaa.

Kansainvälisyys on nykypäivänä tärkeä elementti niin korkeakouluopinnoissa, kuin yhteiskunnassa yleisestikin. Tarkastellessa korkeakouluopintojen kansainvälistämisen tavoitteita opiskelijan näkökulmasta, tavoitteena on lisätä ajankohtaisuutta opintoihin, kehittää opetuksen laatua sekä tuottaa kansainvälisiä osaajia työelämään. Korkeakoulujen kansainvälistymistavoitteet ovat alun perin olleet puhtaasti akateemisia, mutta myöhemmin myös taloudelliset ja diplomaattiset tavoitteet ovat tulleet mukaan (Egetenmeyer, Guimarães & Németh 2017, 22). Tässä luvussa perehdytään korkeakoulujen kansainvälistymisen eri muotoihin – kansainväliseen liikkuvuuteen ja kotikansainvälisyyteen - sekä kansainväliseen tasa-arvoon.

3.1 Kansainvälinen tasa-arvo

Ennen kansainvälistymisen eri muotoihin siirtymistä on hyvä perehtyä kansainväliseen tasa-arvoon ja siihen, mitä se merkitsee. Kansainvälinen tasa-arvo on sitä, että jokaiselle opiskelijalle pyritään takaamaan tasapuolinen mahdollisuus kansainvälistymiseen sosioekonomisesta taustasta, etnisestä taustasta, erityisryhmään kuulumisesta tai asuinpaikasta riippumatta (Opetushallitus 2020, 3).

Tarkastellessa kansainvälisen tasa-arvon toteutumista korkeakouluissa nähtävissä on vielä monia epäkohtia. Esimerkiksi sukupuolten välillä on yhä nähtävissä selkeitä eroja kansainvälisen liikkuvuuden suhteen. Naisvaltaiset alat ovat aktiivisimpia kansainvälisen liikkuvuuden ohjelmissa, ja miesvaltaisillakin aloilla naispuolisten opiskelijoiden kansainvälistyminen on aktiivisempaa kuin miespuolisilla. Myös opiskelijan sosioekonomisen taustan on todettu vaikuttavan kansainvälistymiseen. Korkeammista

sosioekonomisista taustoista lähtöisin olevat opiskelijat ottavat yhä osaa kansainväliseen liikkuvuuteen enemmän, kuin alemmista sosioekonomisista taustoista tulevat opiskelijat. (Siekkinen 2013, 22 – 23.)

Korkeakoulujen kansainvälistä tasa-arvoa voidaan edistää suunnittelemalla oppilaitoksen kansainvälistä toimintaa, asettamalla sille selkeät tavoitteet sekä seuraamalla ja kehittämällä toimintaa jatkuvalla tahdilla. Opiskelijoita ja henkilökuntaa on mahdollista motivoida kansainvälistymään ottamalla jokainen mukaan toiminnan suunnitteluun. Kansainvälistymisen kaikkia muotoja tulisi pitää yhtä korkeassa arvossa, sillä jokainen niistä on tärkeä kansainvälisen tasa-arvon tavoittelun kannalta. (Siekkinen 2013, 41.)

3.2 Kansainvälistymisen muodot

Perinteisesti kansainvälistyminen opintojen aikana yhdistetään opiskelijan kansainväliseen liikkuvuuteen. Opiskelijan kansainvälisellä liikkuvuudella tarkoitetaan sitä, että opiskelija suorittaa ulkomailla opiskelu- tai työharjoittelujakson, joka kestää yhtäjaksoisesti vähintään kolmen kuukauden verran (Garam 2012, 2 - 4). Vaikka opiskelijoiden kansainvälinen liikkuvuus onkin perinteisin ja näkyvin muoto, korkeakoulujen kansainvälinen liikkuvuus käsitteenä kattaa myös opettajien ja muun henkilökunnan liikkuvuuden (Egetenmeyer ym. 2017, 21).

Opetushallituksen julkaisussa (2019:12) todettiin, että viime vuosien aikana opiskelijoiden suorittamien pitkäkestoisten, eli vähintään kolmen kuukautta kestävien ulkomaanjaksojen määrä on laskenut jokaisessa korkeakoulussa Satakunnan ammattikorkeakoulua ja Vaasan ammattikorkeakoulua lukuun ottamatta. Vuonna 2016 pitkäkestoisia ulkomaanjaksoja suomalaisissa ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa suoritettiin opiskelijoiden toimesta yhteensä reilut 10 400, kun taas vuonna 2018 sama luku on laskenut alle 8 900:an. Konkreettisemmin luku tarkoittaa sitä, että vuonna 2018 yliopistoista noin joka viides, ja ammattikorkeakouluista vain joka kahdeksas opiskelija suoritti kolmen kuukauden mittaisen, tai pidemmän opintojakson ulkomailla.

Kansainvälistyminen opintojen aikana ei enää automaattisesti tarkoita sitä, että opiskelija suorittaa opintojakson ulkomailla, vaan opiskelija voi kansainvälistyä myös omassa korkeakoulussaan – tällöin puhutaan kotikansainvälisyydestä. Kotikansainvälisyys on siis nimensä mukaisesti kansainvälistä toimintaa ilman liikkuvuutta ulkomaille. (Garam 2012, 16 - 17.)

Kotikansainvälisyys juontaa juurensa 90-luvulle (Siltala 2013, 4). Kun kansainvälistymisen tärkeys opinnoissa alkoi korostua, mahdollisuus kansainvälistymiseen tahdottiin tarjota jokaiselle opiskelijalle riippumatta siitä, lähtevätkö he itse ulkomaille vai eivät. Kotikansainvälisyys on yhä tärkeä kansainvälisyyden muoto, ja sillä on suuri merkitys kansainvälisen tasa-arvon edistämiseksi (Opetushallitus 2020, 3). Kotikansainvälisyyden avulla rakennetaan perustaa myös kansainväliselle liikkuvuudelle (Siekkinen 2013, 14).

Korkeakoulut voivat tukea kotikansainvälisyyttä muun muassa integroimalla kotimaisten ja ulkomaalaisten opiskelijoiden keskinäistä vuorovaikutusta. Kulttuurien välisiä vuorovaikutustilanteita tulisi rohkaista niin opintojaksoilla kuin niiden ulkopuolellakin. Hyviä esimerkkejä opintojaksojen ulkopuolisesta kulttuurien integroinnista ovat erilaisten monikulttuuristen tapahtumien järjestäminen tai korkeakoulujen ulkomaalaisille opiskelijoille suunnatut tutor -ohjelmat. (Garam 2012, 5; 16 - 17.)

Muita tapoja edistää kotikansainvälisyyttä korkeakouluissa ovat esimerkiksi vieraskieliset opintojaksot tai kielten opinnot. Vaikka opintojakson toteutuskielenä olisikin suomi, voi kotikansainvälisyyttä lisätä tuomalla opetukseen kansainvälistä näkökulmaa muun muassa ulkomaisen kirjallisuuden avulla. (Garam 2012, 5.)

4 KANSAINVÄLINEN TYÖHARJOITTELU

4.1 Määritelmä ja tavoitteet

Kansainvälisellä työharjoittelulla tai harjoitteluvaihdolla tarkoitetaan käytännön harjoittelun jaksoa, jonka opiskelija suorittaa ulkomailla. Kansainvälisen työharjoittelun tarkoituksena on kehittää opiskelijan ammatillista osaamista, kielitaitoa sekä kulttuurillista osaamista. (Maailmalle.net -palvelu 2019.)

Kansainvälinen työharjoittelu sisällytetään opiskelijan suorittamaan tutkintoon, mikäli opiskelija suorittaa ulkomaanjakson opintojensa aikana. Vaihto-ohjelmasta riippuen opiskelijan on mahdollista suorittaa kansainvälinen työharjoittelu myös valmistumisensa jälkeen, kuitenkin viimeistään yhden vuoden kuluttua valmistumispäivästä - tällaisiin vaihto-ohjelmiin lukeutuu esimerkiksi Opetushallituksen tarjoama Edufi -harjoittelu. (Maailmalle.net -palvelu 2019.)

Kansainväliselle työharjoittelulle on olemassa monta eri vaihto-ohjelmaa, kuten esimerkiksi Erasmus+, Nordplus- sekä Edufi -harjoittelut. Yleisin näistä on kuitenkin Erasmus+ -harjoitteluohjelma, johon kuuluu Euroopan Unionin 28 jäsenmaan lisäksi Islanti, Liechtenstein, Makedonia, Norja ja Turkki. (Maailmalle.net -palvelu 2019.)

Korkeakouluopiskelijan harjoitteluvaihdon kesto vaihtelee harjoitteluohjelman mukaan. Esimerkiksi Erasmus+ -harjoitteluohjelman kesto on vähintään kaksi kuukautta, kun taas Nordplus -harjoitteluohjelmaan osallistuvan opiskelijan on mahdollista saada tukea jopa vain yhden viikon mittaiselle ulkomaanjaksolle. Apurahan suuruus, jota opiskelija voi hakea kansainvälistä työharjoittelujaksoaan varten, vaihtelee paitsi harjoitteluohjelmien, myös korkeakoulujen välillä. (Maailmalle.net -palvelu 2019.)

Opetushallitus on hallinnoimallaan Maailmalle.net -verkkosivustollaan linjannut kansainväliselle työharjoittelulle kolme päätavoitetta. Tavoitteista ensimmäinen on kohentaa opiskelijan kielitaitoa ja kasvattaa opiskelijan ammatillista sanastoa (Maailmalle.net -palvelu 2019). Opetushallituksen vuonna 2017 julkaisemassa tutkimuksessa selvitettiin, millaista hyötyä harjoitteluvaihdon suorittaneet opiskelijat kokevat

saaneensa harjoitteluvaihtojaksoltaan, ja suurimmaksi hyödyksi tutkimukseen osallistuneet opiskelijat vastasivat juu-rikin ammatillisen kielitaidon kehittymisen (Tuomi 2017, 11).

Toinen kansainvälisen työharjoittelun päätavoitteista on kasvattaa opiskelijan ammatillista osaamista (Maailmalle.net -palvelu 2019). Tavoite on yhteinen kotimaassa suoritettuna työharjoittelun kanssa: olipa työharjoittelu suoritettu missä tahansa, sen perimmäinen tarkoitus on aina perehdyttää opiskelija tulevan ammattinsa työtehtäviin soveltamalla teoriaopinnoissa opittuja tietoja ja taitoja (Satakunnan ammattikorkeakoulun www-sivut, 2019).

Kolmas tavoite, johon kansainvälisellä työharjoittelulla pyritään, on kehittää opiskelijan kulttuurillista osaamista (Maailmalle.net -palvelu 2019). Kulttuurisella osaamisella tarkoitetaan asenteiden, ymmärryksen, tiedon sekä taidon kokonaissummaa muita kulttuureja kohtaan. Kulttuurillinen osaaminen on tärkeää niin työelämässä kuin arjesakin, jotta vuorovaikutustilanteissa pystytään osoittamaan kunnioitusta ja ymmärrystä vieraita kulttuureja kohtaan. (Barrett, Byram, Lázár, Mompoin Gaillard & Philippou 2014, 19 – 23).

4.2 Kansainvälinen työharjoittelu Satakunnan ammattikorkeakoulussa

Opetushallitus julkaisi vuonna 2019 selvityksen koskien korkeakouluopiskelijoiden suorittamien ulkomaanjaksojen määrää vuosien 2016 – 2018 välillä. Julkaisun mukaan näiden vuosien aikana opiskelijoiden suorittamat pitkäkestoiset, eli yhtäjaksoisesti vähintään kolmen kuukauden mittaiset vaihto-opiskelujaksot ja kansainväliset työharjoittelut ovat vähentyneet lähes jokaisessa korkeakoulussa Suomessa. Vain kahden korkeakoulun kohdalla luku on nousussa: Vaasan ammattikorkeakoulussa 4% ja Satakunnan ammattikorkeakoulussa jopa 42%. (Opetushallitus 2019:12.)

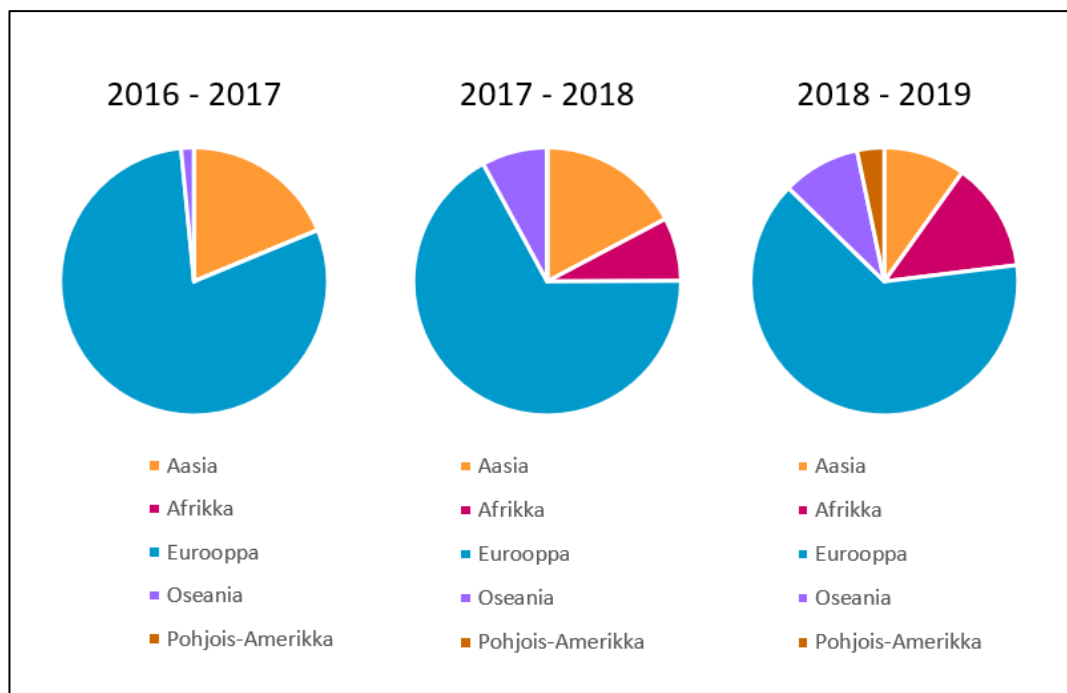
Vaikka opiskelijoiden kansainvälinen liikkuvuus Satakunnan ammattikorkeakoulussa onkin ollut nousussa viime vuosina, kansainvälisten työharjoittelujen määrä ei ole noussut yhtä merkittävästi. Lukuvuonna 2016 – 2017 Satakunnan ammattikorkeakoulussa suoritettiin yhteensä 64 kansainvälistä työharjoittelua, kun taas lukuvuoden 2017

– 2018 aikana harjoitteluvaihtojaksoja suoritettiin vain 53. Lukuvuonna 2018 – 2019 suoritettuja harjoitteluvaihtojaksoja oli puolestaan 61. (Satakunnan ammattikorkeakoulun kansainvälisten asioiden toimisto 2019.)

Kansainväliseen työharjoitteluun lähteviä opiskelijoita Satakunnan ammattikorkeakoulussa löytyy jokaisesta koulutusohjelmasta, mutta tarkkoja lukuja kunkin koulutusohjelman lähtijämääristä ei ole saatavilla tilastoinnin puutteellisuuden vuoksi. Eniten lähtijöitä löytyy kuitenkin sosiaali- ja terveystieteiden koulutusohjelmista. Sosiaali- ja terveystieteiden jälkeen seuraavaksi aktiivisimmat alat kansainvälisen työharjoittelun suhteen löytyvät palveluliiketoiminnan puolelta. (Satakunnan ammattikorkeakoulun kansainvälisten asioiden toimisto 2019.)

Kansainvälisiä työharjoitteluja suoritetaan monissa eri maissa. Opiskelijat ovat suorittaneet harjoitteluvaihtojaksojaan Aasiassa, Afrikassa, Euroopassa, Oseaniassa ja Pohjois-Amerikassa. Reilusti yli puolet harjoitteluvaihtoista keskittyvät Euroopan maihin, joista vuosi toisensa jälkeen suosituin kohdema on Espanja, ja toiseksi suosituin Iso-Britannia. (Satakunnan ammattikorkeakoulun kansainvälisten asioiden toimisto 2019.)

Lukuvuosien 2016 ja 2019 välillä Satakunnan ammattikorkeakoulun opiskelijoiden valitsemisessa kohdemaissa on tapahtunut huomattavia muutoksia. Kuvassa 1 kuvataan harjoitteluvaihtokohteiden vaihtelua lukuvuosien 2016 ja 2019 välillä. Vaikka Eurooppa säilyy edelleen ylivoimaisesti suosituimpana kohteena, opiskelijoiden Euroopassa suorittamien harjoitteluvaihtojaksojen määrä on laskenut. Lukuvuonna 2016 – 2017 jopa 80% harjoitteluvaihtoista suoritettiin Euroopassa, kun taas lukuvuonna 2018 – 2019 sama luku oli laskenut 64%: in. Afrikan asema harjoitteluvaihtokohteena on puolestaan nousussa uusien partnerisopimusten vuoksi: lukuvuonna 2016 – 2017 Satakunnan ammattikorkeakoulun opiskelijat eivät suorittaneet maanosassa yhtään kansainvälistä työharjoittelua, kun taas lukuvuonna 2018 – 2019 jo 13% suoritetuista harjoitteluvaihtoista keskittyi Afrikan maihin. (Satakunnan ammattikorkeakoulun kansainvälisten asioiden toimisto 2019.)

Kuva 1. Kansainvälisen työharjoittelun kohteiden vaihtelu lukuvuosittain Satakunnan ammattikorkeakoulussa

4.3 Prosessi opiskelijan näkökulmasta

Tässä osiossa perehdytään harjoitteluvaihtoprosessiin Satakunnan ammattikorkeakoulun palveluliiketoiminnan opiskelijan näkökulmasta. Prosessikuvausta varten haasteltiin Elina Junnilaa, Satakunnan ammattikorkeakoulun matkailun koulutusohjelman harjoittelukoordinaattoria. Prosessin hahmottamisen tueksi laadittiin service blue print -kaavio (LIITE1).

Palveluliiketoiminnan opiskelijan harjoitteluvaihtoprosessi Satakunnan ammattikorkeakoulussa alkaa jo ensimmäisen lukuvuoden aikana opiskelijan osallistuessa ensimmäiseen harjoitteluinfotilaisuuteen. Harjoitteluinfot ovat tilaisuuksia, joissa opiskelijat saavat tietoa työharjoittelun suorittamiseen liittyen. Vaikka ensimmäinen harjoitteluinfo keskittyykin työharjoitteluun yleisesti riippumatta siitä, missä maassa se suoritetaan, jo tässä tilaisuudessa tuodaan esille mahdollisuus suorittaa työharjoittelujakso ulkomailla. (Junnila henkilökohtainen tiedonanto 6.2.2020.)

Kun opiskelija on tehnyt päätöksen harjoitteluvaihtoon hakeutumisesta, opiskelijan tulee määritellä omat tavoitteensa harjoitteluvaihdon suhteen sekä etsiä organisaatio,

jossa työharjoittelu suoritetaan. Palveluliiketoiminnan aloilla vastuu harjoittelupaikan löytymisestä on opiskelijalla itsellään. Hakuun voi kuitenkin saada apua oman alansa harjoittelukoordinaattorilta, joka osaa suositella organisaatioita esimerkiksi yhteistyökumppanien tai edellisten vuosikurssien opiskelijoiden kokemusten perusteella. (Junnila henkilökohtainen tiedonanto 6.2.2020.)

Työharjoittelupaikan löydyttyä laaditaan kolmen osapuolen sopimus kansainvälisestä työharjoittelusta. Sopimus sisältää kolme osaa: ennen työharjoittelua, työharjoittelun aikana sekä työharjoittelun jälkeen täytettävät osat. Opiskelija, harjoittelukoordinaattori sekä vastaanottavan organisaation vastuuhenkilö allekirjoittavat Satakunnan ammattikorkeakoulun intranetin www-sivuilta ladattavan sopimuksen ensimmäisen osan, jossa kirjallisesti sovitaan muun muassa työn kesto, työtehtävät ja mahdollinen palkka tai muut edut. Jokaisen osapuolen kannalta on tärkeää, että sopimus laaditaan huolellisesti ja siihen kuuluvat ehdot määritellään tarkoin – täten voidaan ehkäistä mahdollisten väärinkäsitysten ja ongelmatilanteiden syntymistä. Harjoittelusopimuksen lisäksi opiskelijan tulee ennen harjoitteluvaihtojakson alkua kirjata vaihtonsa SoleMOVE -järjestelmään sekä täyttää apurahahakemukset ja muut vaadittavat dokumentit, jotka Satakunnan ammattikorkeakoulun intranetin verkkosivuilla ovat listattuna. (Junnila henkilökohtainen tiedonanto 6.2.2020.)

Varsinaisen harjoitteluvaihtojakson alkaessa on tärkeää, että opiskelija pääsee sisälle työtehtäviin ja sopeutuu vastaanottavaan organisaatioon ja sen kulttuuriin. Opiskelijan ja harjoittelukoordinaattorin välisellä yhteydenpidolla varmistetaan se, että harjoitteluvaihto käynnistyy kuten kansainvälisen työharjoittelun sopimuksessa on sovittu. Jos jokin sopimuksessa määritelty osa muuttuu, tulee harjoittelujakson aikana muuttaa se myös sopimuksen toiseen, työharjoittelun aikana täytettävään osaan. Mikäli yhteistyö vastaanottavan organisaation kanssa sujuu ongelmitta, opiskelija voi keskittyä itse työntekoon ja teoriaopintojen hyödyntämiseen käytännön tilanteissa, eikä jatkuva yhteydenpito oman harjoittelukoordinaattorin välillä ole tarpeellista. (Junnila henkilökohtainen tiedonanto 6.2.2020.)

Harjoitteluvaihdon jälkeen opiskelija, vastaanottavan organisaation vastuuhenkilö sekä Satakunnan ammattikorkeakoulun harjoittelukoordinaatti täyttävät ja allekirjoittavat viimeisen osan kansainvälisen työharjoittelun sopimuksesta. Lisäksi opiskelijan

tulee pyytää vastaanottavalta organisaatiolta harjoittelutodistus ja kirjoittaa harjoitteluraportti. Lopuksi opiskelija käy harjoittelukoordinaattorinsa kanssa loppukeskustelun, jossa arvioidaan ennen harjoitteluvaihtojaksoa laadittujen tavoitteiden toteutumista sekä harjoitteluvaihtojaksoa kokonaisuutena. Opiskelijan kokemusten perusteella harjoittelukoordinaattori pystyy myös tunnistamaan, voidaanko samaa harjoittelupaikkaa suositella tulevaisuudessa myös muille opiskelijoille. (Junnila henkilökohtainen tiedonanto 6.2.2020.)

5 URASUUNNITTELU KORKEAKOULUOPINNOISSA

Tutkittaessa kansainvälisen työharjoittelun vaikutusta korkeakouluopiskelijan työuraan ja sen suunnitteluun on tarpeellista tietää ensin, mitä urasuunnittelu on. Teoksessaan *Uraohjaus ja urasuunnittelu ammattikorkeakoulussa* (2014, 48 – 50) Erja Kuurila määrittelee urasuunnittelun yksilölliseksi suunnitteluprosessiksi, jonka aikana opiskelija tulee tietoiseksi omista uramahdollisuuksistaan ja -tavoitteistaan. Prosessin aikana opiskelija oppii tunnistamaan laajemmat päämäärät elämässään sekä määrittelemään henkilökohtaisten tavoitteidensa saavuttamiseen johtavan urapolun. Urasuunnittelun ja uraohjauksen tavoitteena ammattikorkeakoulutuksessa on valmentaa opiskelijoita tulevaa työuraansa varten sekä helpottaa korkeakouluympäristöstä työelämään siirtymistä.

Korkeakouluissa opiskelijoiden urasuunnittelua pyritään tukemaan monilla eri tavoilla. Yksi erittäin yleinen, ja ehkä kaikista ilmeisin urasuunnittelun väline on opiskelijan henkilökohtaisen opetussuunnitelman laatiminen. Henkilökohtaisten opetussuunnitelmien tavoitteena on yksilöllistää ja henkilökohtaistaa korkeakouluopintoja. Henkilökohtaisen opetussuunnitelman laatimisessa on mukana opiskelijan lisäksi yleensä opiskelijan oma tuutor -opettaja, opinto-ohjaaja tai koulutusohjelmavastaava (Kuurila 2014, 55).

Korkeakouluissa suoritettavat työharjoittelujaksot sekä kansainväliset vaihto-opinnot lukeutuvat myös tärkeiksi urasuunnittelun välineiksi, sillä ne avaavat opiskelijoille lukuisia mahdollisuuksia työmarkkinoilla. Korkeakoulut kannustavat usein opiskelijoitaan lähtemään mukaan kansainväliseen toimintaan, kuten opiskelija- ja harjoitteluvaihtotoimintaan osana urasuunnittelun tukemista. Kansainvälinen liikkuvuus koetaan myös tärkeäksi osaksi kulttuurirajoja ylittävää uraohjausta. (Kuurila 2014, 51; 127 – 130.)

Satakunnan ammattikorkeakoulussa opiskelijoiden urasuunnittelua tuetaan monin eri tavoin. Henkilökohtaisen opetussuunnitelman laatimisen lisäksi opiskelijan on mahdollista saada henkilökohtaista ohjausta opintoihin ja urasuunnitteluun liittyen omalta tuutor -opettajaltaan. Opiskelijoita rohkaistaan paljon myös lähtemään opiskelu- ja

harjoitteluvaihtoon. Satakunnan ammattikorkeakoulussa järjestetään lisäksi vapaaehtoisia uravalmennuspajoja, joissa opiskelijoita autetaan työnhakuun liittyvissä seikoissa sekä oman uran kehittämisessä. (Satakunnan ammattikorkeakoulun opiskelijaintran [www-sivut](#) 2020.)

6 LAADULLINEN TUTKIMUS TUTKIMUSMENETELMÄNÄ

6.1 Laadullisen tutkimuksen piirteet

Tämä opinnäytetyö toteutettiin laadullisena eli kvalitatiivisena tutkimuksena. Laadullinen tutkimus voidaan määritellä tutkimukseksi, jonka avulla pyritään löydöksiin ilman tilastollisia tai muita määrällisiä keinoja. Laadullisen tutkimuksen yksi piirteistä on se, että se keskittyy tutkittavan ryhmän näkökulmaan ja näkemyksiin. Koska opinnäytetyön tarkoituksena on nostaa esille kohderyhmän eli opiskelijoiden henkilökohtaisia näkemyksiä kansainvälisestä työharjoittelusta, on laadullisen tutkimusmenetelmän katsottu soveltuvan erinomaisesti tätä tutkimusta varten. (Kananen 2017, 33 – 34.)

Laadullinen tutkimus terminä on laaja ja pitää sisällään lukuisia eri tutkimuksen lajeja. Teoksessaan *Tutki ja kirjoita* (2009, 162) Hirsjärvi, Remes, Sajavaara ja Sinivuori ovat listanneet esimerkkejä laadullisen tutkimuksen lajeista. Näihin esimerkkeihin lukeutuvat muun muassa arviointi, havainnointi ja sisällönanalyysi. Tässä opinnäytetyössä hyödynnetään sisällönanalyysiä, johon perehdytään seuraavassa osiossa.

Laadullisen tutkimuksen lähtökohtana pidetään usein ”todellisen elämän kuvaamista”, ja tutkimusmenetelmän avulla tavoitellaan mahdollisimman kokonaisvaltaista kuvaa tutkittavasta ilmiöstä. Laadulliselle tutkimukselle tavanomaista on myös se, että sen avulla tutkittavasta aihepiiristä pyritään löytämään uusia, odottamattomia seikkoja (Hirsjärvi ym. 2009, 161 – 164.)

Laadullinen tutkimusmenetelmä sopii tutkimuksiin, joiden tavoitteena on saada tutkittavasta ilmiöstä syvälinen näkemys, ja josta ei vielä ole olemassa aiempaa teoriaa tai tutkimusta. Hyödyntämällä laadullisia tutkimusmenetelmiä on mahdollista kerätä yksityiskohtaista ja syvällistä aineistoa. Myös tässä opinnäytetyössä tavoitellaan syvää kokonaiskuvaa tutkittavasta aiheesta, ja sen vuoksi laadullinen tutkimus valikoitui parhaaksi tutkimusmenetelmäksi. (Kananen 2017, 32 – 35.)

6.2 Teemahaastattelu ja sisällönanalyysi

Tiedonkeruumenetelmäksi opinnäytetyöhön on valittu haastattelu, joka toteutetaan teemahaastatteluna. Teemahaastattelu on puolistrukturoitu haastattelumenetelmä. Tämä tarkoittaa sitä, että haastattelu etenee ennalta määriteltyjen teemojen eli aihepiirien mukaisesti, mutta itse haastattelutilanteessa esitettävät kysymykset eivät ole identtisiä jokaisen haastattelun kohdalla. Teemahaastattelun perimmäisenä tavoitteena on auttaa tutkijaa saamaan kokonaisvaltainen kuva tutkimuksen aiheena olevasta ilmiöstä (Kananen 2017, 90).

Teemahaastattelulle ominaista on se, että haastattelut etenevät joustavasti, ja haastateltava ja haastattelija pystyvät luomaan vapaata keskustelua valittujen teemojen ympärille. Teemahaastattelu antaa tilaa haastateltavan omille kommenteille, jonka ansiosta haastateltavan omat näkemykset ja kokemukset saadaan kuuluviin (Hirsjärvi & Hurme 2008, 48).

Teemahaastattelun koettiin olevan sopiva haastattelumenetelmä tätä tutkimusta varten sen joustavien ominaisuuksien vuoksi. Tutkimustehtävien ratkaisemisen kannalta tässä opinnäytetyössä on tärkeää, että haastateltavat saavat mahdollisuuden kertoa mahdollisimman avoimesti omia kokemuksiaan tutkimusaiheesta, ja teemahaastattelun avulla se on mahdollista.

Teemahaastattelujen avulla kerätty tutkimusaineisto analysoidaan hyödyntämällä aineistolähtöistä sisällönanalyysiä. Aineistolähtöinen sisällönanalyysi on perusanalyysimenetelmä, ja sitä voidaan soveltaa kaikkiin laadullisten tutkimusmenetelmien avulla toteutettuihin tutkimuksiin. Sisällönanalyysi sopii hyvin aineistoihin, jotka on kerätty strukturoimattomilla tai puolistrukturoiduilla aineistonkeruumenetelmillä – kuten esimerkiksi teemahaastattelulla. (Sarajärvi & Tuomi 2018, 103 - 117.)

Toteutettaessa sisällönanalyysiä tulee aina ensimmäiseksi päättää, mikä saadussa aineistossa on kiinnostavaa ja tutkimuksen kannalta oleellista materiaalia. Päätöksen tulee olla selkeä, jotta tutkimustehtäviin ja -ongelmiin saadaan selkeät vastaukset. Keräystä tutkimusaineistosta voi nousta esille useampia mielenkiintoisia aiheita, mutta on

tärkeää, että tutkimustehtävät pidetään mielessä tutkimuksen jokaisessa vaiheessa. (Sarajärvi & Tuomi 2018, 117 – 119.)

Kun päätös siitä, mikä aineistossa on kiinnostavaa ja olennaista, sisällönanalyysiä jatketaan aineiston litteroinnilla, eli aineiston kirjalliseen muotoon muuntamisella, ja pelkistämällä. Pelkistämällä tarkoitetaan sitä, että kerätystä aineistosta rajataan epäolennainen materiaali pois ja keskitytään vain siihen, mihin sisällönanalyysin ensimmäisessä vaiheessa päädyttiin. (Sarajärvi & Tuomi 2018, 117 – 119.)

Pelkistämisen jälkeen siirrytään aineiston varsinaiseen käsittelyyn eli teemoitteluun. Usein teemoitteluvaihe mielletään varsinaiseksi analyysivaiheeksi, mutta on tärkeää muistaa, että sitä edeltävät vaiheet ovat yhtä tärkeitä onnistuneen sisällönanalyysin suorittamiseksi. Teemoittelun tarkoituksena on vertailla valittujen teemojen esiintymistä aineistossa pilkkomalla ja ryhmittelemällä tutkimusaineistoa kunkin aihepiirin mukaan. (Sarajärvi & Tuomi 2018, 117 – 119.)

Ryhmitellyn aineiston perusteella aineistosta löydetään yhtäläisyyksiä tai eroavaisuuksia riippuen siitä, kumpia tutkimuksessa tahdotaan löytää. Löydösten perusteella voidaan päätyä johtopäätöksiin, joiden perusteella pystytään ratkaisemaan tutkimuksen alussa asetetut tutkimustehtävät ja -ongelmat. (Sarajärvi & Tuomi 2018, 117 - 120.)

Tässä tutkimuksessa sisällönanalyysi toteutettiin litteroimalla jokainen äänitetty haastattelu toteutusjärjestyksessä. Tämän jälkeen tutkimusaineisto ryhmiteltiin teemahaastattelun teemojen mukaisesti. Kunkin teeman alle koottiin jokaisen haastateltavan vastaukset kyseisestä aiheesta. Kun kaikki kutakin teemaa koskeva materiaali oli asetettu vierekkäin, aineistosta oli erittäin helppo tunnistaa yhtäläisyydet ja eroavaisuudet sekä se, mitkä haastateltavien kommentteista olivat oleellisia tämän tutkimuksen tarkoituksen kannalta.

7 HAASTATTELU

7.1 Haastateltavien valintaperusteet

Tutkimus rajattiin niihin Satakunnan ammattikorkeakoulun palveluliiketoiminnan opiskelijoihin, jotka ovat suorittaneet harjoitteluvaihtojaksonsa ulkomailla viimeisen kahden vuoden aikana. Tutkimukseen ei sisällytetty niitä opiskelijoita, jotka ovat parhaillaan suorittamassa harjoitteluvaihtojaksoaan, vaan tutkimus kohdistui niihin opiskelijoihin, jotka ovat käyneet läpi koko prosessin ja siten osaavat arvioida sitä kokonaisuudessaan

Syy, miksi tutkimuksessa keskityttiin pelkästään palveluliiketoiminnan koulutusohjelmiin, on se, että kunkin koulutusohjelman harjoitteluvaihtokäytännöt eroavat toisistaan merkittävästi esimerkiksi tavoitteiden sekä harjoittelupaikkojen suhteen. Mikäli tutkimuksessa siis olisi haastateltu myös esimerkiksi hoitoalan opiskelijoita, eivät haastattelutulokset oletettavasti olisi olleet vertailukelpoisia palveluliiketoiminnan opiskelijoiden vastauksiin nähden.

Tutkimuksessa keskityttiin viimeisen kahden vuoden aikana suoritettuihin harjoitteluvaihtoihin tutkimukseen osallistuvien opiskelijoiden tavoitettavuuden vuoksi. Opiskelijat, jotka ovat suorittaneet kansainvälisen työharjoittelun aiempina vuosina, ovat todennäköisesti jo valmistuneet eivätkä siten ole enää kirjoilla Satakunnan ammattikorkeakoulussa. Kahden vuoden aikarajalla pyrittiin myös takaamaan tutkimustulosten ajankohtaisuus: mikäli tutkimukseen olisi sisällytetty opiskelijoita, jotka ovat suorittaneet harjoitteluvaihtojaksonsa useita vuosia taaksepäin, olisi vaarana ollut, että haastatteluista saatava aineisto ei olisikaan ollut enää relevanttia.

7.2 Haastateltavien tavoittaminen

Haastateltavien tavoittamiseen liittyi kysymys tutkimusetiikasta, joka nousi esille jo varhain tutkimuksen suunnitteluvaiheessa. Pohdittaessa miten valintakriteerit täyttävät opiskelijat tavoitetaan, täytyi miettiä, kuinka opiskelijoita voidaan lähestyä siten, että tutkimuksen eettisyys ei kärsi.

Ensimmäinen harkittu mahdollisuus opiskelijoiden tavoittamiselle oli kansainväliseen työharjoitteluun liittyvät Satakunnan ammattikorkeakoulun Moodle -oppimisympäristöt. Koska olen itsekin suorittanut kansainvälisen työharjoittelun Satakunnan ammattikorkeakoulussa, omaan pääsyn näille oppimisympäristöille. Pääsyä kyseisille alustoille ei kuitenkaan alun perin ollut myönnetty tutkimustarkoituksissa, joten alustoilta löytyvää materiaalia ei voitu hyödyntää tässä tutkimuksessa. Lisäksi opiskelijat, jotka ovat julkaisseet kansainväliseen työharjoitteluun liittyvää materiaalia kyseisillä alustoilla, eivät julkaislessaan ole myöntäneet lupaa materiaalin hyödyntämiseen tutkimuksessa. Olisi ollut siis kyseenalaista, onko opiskelijoiden lähestyminen kyseistä reittiä hyödyntäen täysin eettistä.

Lopulta haastateltavat tavoitettiin lähettämällä sähköpostiviesti (LIITE 2) jokaiselle Satakunnan ammattikorkeakoulun palveluliiketoiminnan kolmannen ja neljännen vuosikurssin opiskelijalle. Sähköposti lähetettiin vain näille vuosikursseille siksi, että ainostaan he ovat tarpeeksi pitkällä opinnoissaan, jotta olisivat voineet jo mahdollisesti suorittaa kansainvälisen työharjoittelujakson. Sähköpostissa kyseltiin opiskelijoiden kiinnostusta osallistua tutkimukseen, ja kriteerit täyttäviä opiskelijoita pyydettiin lähestymään tutkimuksen laatijaa sen sijaan, että tutkimuksen laatija olisi ottanut mahdollisiin haastateltaviin itse suoraa yhteyttä.

7.3 Haastattelun toteutus ja raportointi

Ennen varsinaisessa tutkimuksessa huomioon otettavia haastatteluja suoritettiin kaksi testihaastattelua, jotta haastattelurunko saatiin testattua mahdollisten epäkohtien varalta. Testihaastattelujen yhteydessä havaittiin muutamia kehittämiskohtia, jotka muutettiin lopulliseen haastattelurunkoon. Haastattelurungon lopullinen versio (LIITE 3), jota käytettiin varsinaisessa tutkimuksessa, on nähtävissä liitesivuilla.

Lopulliseen tutkimukseen osallistui kahdeksan palveluliiketoiminnan koulutusohjelmien opiskelijaa, joista jokaista haastateltiin teemahaastattelun metodeja hyödyntäen. Haastattelut suoritettiin videopuheluyhteyden välityksellä, joka muodostettiin joko Skype-, tai Microsoft Teams -pikaviestintäohjelman avulla.

Haastattelutuloksia raportoidessa haastateltavien opiskelijoiden anonymiteetti haluttiin säilyttää, sillä haastateltavien henkilöllisyys ei ole tutkimustulosten kannalta oleellista. Haastateltavat henkilöt anonymisoitiin, eli tiedot, joiden perusteella henkilöt on mahdollista tunnistaa, poistettiin. Tutkimusetiikkaa käsittelevässä teoksessaan Arja Kuula (2011) kertoo tavanomaisimpien tapojen kvalitatiivisen aineiston anonymisoinnissa olevan erisnimien poistaminen tai muuttaminen, sekä taustatietojen luokittelu kategorioihin. Näitä anonymisoinnin menetelmiä on hyödynnetty myös tässä tutkimuksessa. Taustatiedot eli kohdemaat, joissa opiskelijat suorittivat kansainvälisen työharjoittelun, ovat kategorisoitu alueittain sen sijaan, että yksittäistä maan nimeä tuotaisiin esille. Haastateltavien nimet muutettiin peitenimiksi eli pseudonyymeiksi, ja haastateltaviin opiskelijoihin viitataan seuraavissa luvuissa käyttäen pseudonyymejä haastateltava A – H. (Kuula 2011.)

8 TUTKIMUSTULOKSET

8.1 Harjoittelupaikka ja sen löytäminen

Haastatteluihin osallistuneiden opiskelijoiden harjoittelupaikat vaihtelivat perinteisistä matkailualan yrityksistä, kuten matkatoimistoista ja hotelleista aina Suomen suur-lähetystöihin saakka. Jokaisen haastateltavan työharjoittelujakso kohdistui Euroopan maihin, ja siten jokainen haastateltava suoritti työharjoittelunsa osana Erasmus+ -vaihto-ohjelmaa. Kohdemaat haastateltavien joukossa vaihtelivat seuraavasti: harjoitteluista neljä suoritettiin Etelä-Euroopan maissa, kolme Iso-Britanniassa ja Irlannissa, sekä yksi Pohjoismaissa.

Kysyttäessä, miten haastateltavat löysivät työharjoittelupaikkansa ulkomailta, vastaukset olivat kirjavia. Osa haastateltavista kertoi löytäneensä harjoittelupaikkansa erilaisilta kansainvälisille työ- ja harjoittelupaikoille suunnatuilta sivuilta. Esille nousivat muun muassa seuraavat sivustot: erasmusinternship.org, spain-internship.org sekä indeed.co. Myös SAMK työ- ja harjoittelupaikat -Facebook ryhmä oli osoittautunut yhdelle haastateltavalle erittäin hyödylliseksi sivustoksi.

”Monelle ongelmiana tuntui olevan se, ettei oikein tiedä, minne hakea”

- haastateltava H

Osa haastateltavista puolestaan löysivät harjoittelupaikkansa hyödyntämällä muiden opiskelijoiden kokemuksia kansainvälisestä työharjoittelusta. Satakunnan ammatti-korkeakoulun järjestämässä vaihtoinfoissa näytettiin esimerkkejä ulkomaisista organisaatioista, joissa aiempien vuosikurssien opiskelijat olivat käyneet harjoitteluvaihdossa. Mikäli jokin paikoista herätti mielenkiintoa, oman alan harjoittelukoordinaattori antoi lisätietoa sekä aiempien vuosikurssien opiskelijoiden yhteystietoja mahdollisia kysymyksiä varten. Yksi haastateltavista opiskelijoista nosti esille, että vaikka tämä tapa löytää harjoittelupaikka onkin suhteellisen toimiva, voisi harjoitteluinfoissa antaa organisaatioiden nimien lisäksi myös esimerkkejä työtehtävistä, joita aiempien vuosikurssien opiskelijat ovat organisaatioissa suorittaneet. ”Listassa näkyvä yrityksen nimi ei välttämättä kerro, millaisia työtehtäviä opiskelija varsinaisesti vastaavassa

yrityksessä voisi suorittaa”, huomautti haastateltava H. ”Moni vuosikursiltani oli kiinnostunut lähtemään ulkomaille työharjoitteluun, mutta ongelmana monelle tuntui olevan se, ettei oikein tiedä, minne hakea tai millaisia työtehtäviä haluaa tehdä – erilaisten työtehtävien esittely voisi innostaa ja auttaa tässä päätöksessä.”

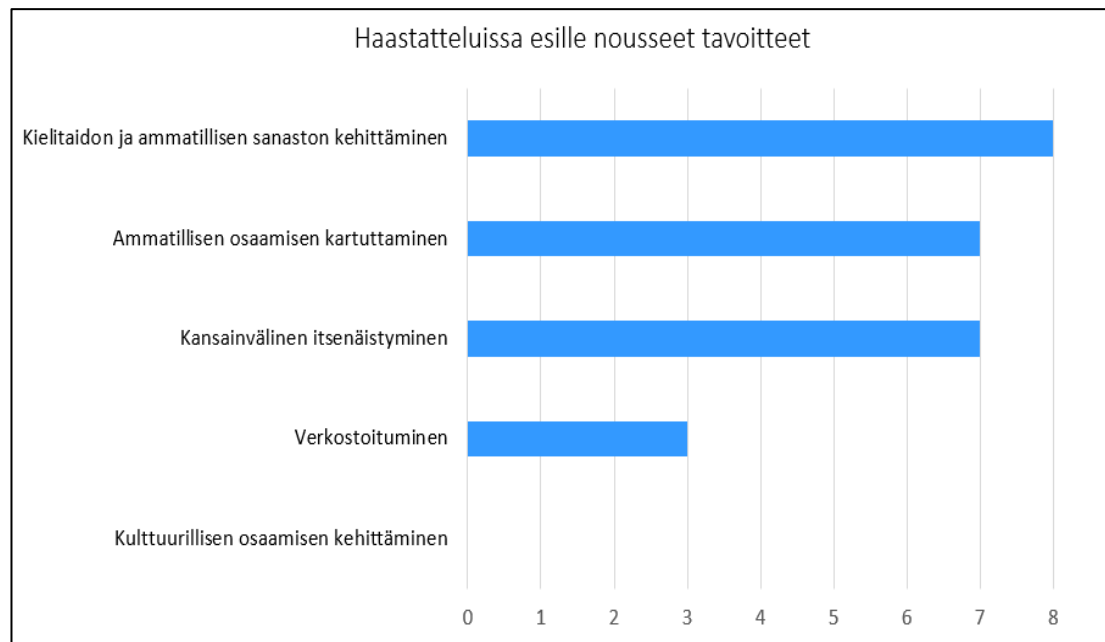
”Oma aktiivisuus on tärkeintä”

- haastateltava A

Haastateltavista opiskelijoista kaksi saivat harjoittelupaikkansa laittamalla rohkeasti sähköpostia organisaatioille, joista olivat kiinnostuneita välittämättä siitä, etsivätkö he työharjoittelijoita vai eivät. Haastateltava A totesi, että oma aktiivisuus ja päättäväisyys ovat erittäin tärkeitä ulkomaista harjoittelupaikkaa etsiessä: ”Jos itselle on selkeää, mitä työharjoittelulta etsii, harjoittelupaikan löytyminen voi olla hyvinkin helppoa.”

8.2 Tavoitteet ja niiden toteutuminen

Haastatteluihin osallistuneiden opiskelijoiden tavoitteissa kansainvälisen työharjoittelun suhteen löytyi paljon samankaltaisuuksia, mutta myös muutamia eroja. Lähes jokainen haastateltavista koki henkilökohtaisten tavoitteidensa toteutuneen erinomaisesti, jopa paremmin kuin osasi odottaa. Verrattaessa opiskelijoiden henkilökohtaisia tavoitteita opetushallituksen linjaamiin kolmeen päätavoitteeseen – kielitaidon parantamista, ammatillisen osaamisen kartuttamista sekä kulttuurillisen osaamisen kehittämistä – voidaan myös havaita paljon yhtäläisyyksiä. Kuvasta 2 on nähtävissä haastattelujen aikana opiskelijoiden itse mainitsemat tavoitteet sekä lukumäärän, montako opiskelijaa kahdeksasta tutkimukseen osallistuneesta mainitsi kyseisen tavoitteen omakseen.

Kuva 2. Opiskelijoiden henkilökohtaiset tavoitteet kansainväliselle työharjoittelulle

8.2.1 Kielitaidon kehittyminen

Jokainen haastateltava mainitsi ensimmäiseksi tavoitteekseen kielitaidon parantamisen sekä halun kasvattaa ammatillista sanavarastoa. Suurin osa opiskelijoista tavoitteli englanninkielen kehittämistä, mutta haastateltava A lähti työharjoitteluun ulkomaille parantaakseen espanjankielen osaamistaan. Haastateltava E puolestaan tahtoi oppia puhumaan sujuvaa ruotsia työelämässä. Useammalle haastateltavalle työharjoittelun suorittaminen ulkomailla oli ensimmäinen kerta, kun he pääsivät kunnolla kommunikoidaan vieraalla kielellä, ja tämä loi monelle myös lisää jännitystä lähtemisen suhteen. Vaikka kielioppi olikin hallussa, rohkeus puhua kieltä tosielämän tilanteissa puuttui.

Jokainen haastateltava oli sitä mieltä, että kielitaito harjoitteluvaihtojakson aikana kehittyi huomasti. Osa opiskelijoista huomasi oppineensa useampaakin kuin yhtä kieltä. Opiskelijat, joiden työskentelykieli harjoittelun aikana oli englantia, oppivat sen lisäksi käyttämään kohdemaan kieltä asioidessaan päivittäin paikallisten kanssa. Lisäksi, osa opiskelijoista kertoo oppineensa myös muiden vieraiden kielten alkeita monikulttuurisen työympäristön seurauksena.

8.2.2 Ammatillisen osaamisen kartuttaminen

Kahdeksasta haastateltavasta seitsemälle työharjoittelu oli ensimmäinen kosketus oman alansa työtehtäviin, joten luonnollisesti opiskelijat halusivat harjoittelujaksoltaan ennen kaikkea saada työkokemusta alalta ja kehittää ammatillista osaamistaan.

Suurin osa haastateltavista oli asettanut selkeät tavoitteet sille, millaisiin työtehtäviin harjoittelun aikana tahtoo perehtyä, kun taas osa lähti harjoitteluun ulkomaiseen organisaatioon avoimin mielin. Haastateltavista ne, joilla oli tarkkaan mietityt tavoitteet työtehtävien suhteen, antoivat varmempia vastauksia ammatillisen osaamisen kehittymisestä kuin toiset. Tästä heräsi vaikutelma, että ammatillisen osaamisen kehittyminen oli vahvinta niillä opiskelijoilla, jotka olivat määrätietoisia siitä, millaisia tehtäviä he haluavat harjoitteluvaihdossaan oppia.

Työtehtävissä ja niiden haastavuudessa haastateltavien välillä oli suuria eroja. Moni opiskelija sai alkuun helpompia työtehtäviä, mutta mitä pidemmälle harjoittelujakso eteni, sitä vaativammaksi työtehtävät muuttuivat ja vastuu työpaikalla kasvoi. Haastateltavat E, F ja H kertoivat yhteistyön vastaanottavan organisaation vastuuhenkilön kanssa sujuneen erinomaisesti ja saaneensa itse vaikuttaa siihen, kuinka haastavia työtehtäviä ovat ja kuinka paljon vastuuta he itse ovat valmiita kantamaan. Haastateltava G puolestaan koki työtehtävien olleen liian helppoja, eivätkä välttämättä korkeakouluopiskelijan osaamistasoa vastaavia.

Vaikka ammatillisen osaamisen kehittyminen ei ollutkaan jokaisella opiskelijalla yhtä ilmeistä, jokainen haastateltava koki tämän tavoitteen toteutuneen tavalla tai toisella. Haastateltava E halusi saada työharjoittelujaksosta irti niin monipuolista työkoemusta kuin vain mahdollista, ja on tyytyväinen siihen, kuinka montaa eri tyyppistä työtehtävää pääsi kokeilemaan. Haastateltava G ei kokenut työtehtävien itsessään olleen niin haastavia, mutta on tyytyväinen esimerkiksi asiakaspalvelutilanteissa oppimiinsa seikkoihin sekä siihen, että pääsi näkemään pienen yrityksen toimintaa todella läheltä.

8.2.3 Verkostoituminen

”Organisaatiolla oli lukuisia yhteistyökumppaneita ja toimipisteitä ympäri maailmaa, joten verkostoituminen oli helppoa”

- haastateltava E

Haastateltavista kolme mainitsi verkostoitumisen olleen yksi heidän henkilökohtaisista päätavoitteistaan. Opiskelijat halusivat saada kansainvälisiä kontakteja niin kohdemaasta, kuin muualtakin päin maailmaa. ”Tavoitteena oli saada niin sanotusti jalkaa oven väliin, jotta mahdollisuus työskennellä ulkomailla pysyisi avoinna myös tulevaisuudessa”, kertoo haastateltava F. ”Organisaatiolla oli lukuisia yhteistyökumppaneita ja toimipisteitä ympäri maailmaa, joten verkostoituminen oli helppoa ja varmasti hyödyllistä tulevaisuuden kannalta”, kommentoi haastateltava E.

8.2.4 Kansainvälinen itsenäistyminen

Lähes jokaiselle haastateltavalle yhteinen tavoite oli kansainvälinen itsenäistyminen. Lähteminen kansainväliseen työharjoitteluun oli monelle opiskelijalle rohkaistumisen paikka ja vaati oman mukavuusalueen ulkopuolelle astumista. Opiskelijat tahtoivat haastaa itsensä ja koettaa omia rajojaan muuttamalla ulkomaille ja työskentelemällä täysin uudessa ympäristössä. Suurimmalle osalle haastateltavista kokemus oli ensimmäinen ulkomailla asumisesta, tai jopa yksin ulkomaille matkustamisesta.

”Jos tästä selviän, niin selviän mistä tahansa”

- haastateltava F

Haastateltavat kertoivat kansainvälisen itsenäistymisen ja rohkeuden saamisen olleen suurimpia hyötyjä, joita työharjoittelun suorittaminen ulkomailla tuotti. Haastateltavan G mukaan kokemuksen tuoma itsenäisyys ja rohkeus peilautuvat työelämän lisäksi nykyisin myös omassa arjessa. Haastateltava F puolestaan kertoi kansainväliseen työharjoitteluun lähtemisen olleen haaste, josta selvittyään muut vastaan tulevat haasteet eivät enää tunnu niin suurilta.

8.2.5 Kulttuurillinen osaaminen

Kuten jo aiemmin mainittu, kulttuurillinen osaaminen ja sen kehittyminen on yksi opetushallituksen linjaamasta kansainvälisen työharjoittelun kolmesta päätavoitteesta. Siitä huolimatta, kukaan haastatteluihin osallistuneista opiskelijoista ei itse varsinaisesti maininnut sitä henkilökohtaisten tavoitteidensa joukossa. Kun termi kuitenkin nousi esille haastattelun aikana, lähes jokainen opiskelija tunnisti kulttuurillisen osaamisen kehittyneen työnteon sivussa jopa vähän huomaamatta.

Kaikille haastateltaville yhteistä oli se, että työympäristö harjoittelupaikassa oli erittäin kansainvälinen ja monikulttuurinen. Monessa organisaatiossa vähintään eri puolilta maailmaa tulevat asiakkaat lisäsivät kansainvälisyyttä, mutta useimmissa tapauksissa itse organisaatio ja sen kansainvälinen henkilökunta loivat monikulttuurisen työympäristön. Kanssakäymisiä eri kulttuurien edustajien kanssa oli siis mahdotonta välttää työharjoittelun aikana.

Se, kuinka paljon opiskelijat kokivat kulttuurillisen osaamisen kehittyneen, vaihteli laidasta laitaan. Suurin osa haastateltavista kertoi, että kulttuurillisen osaamisen tärkeys korostui jokapäiväisissä työtehtävissä. Haastateltava E nosti esimerkiksi sen, kuinka paljon kommunikointi ulkomaisten kollegoiden kanssa eroaa suomalaisista tavoista. Myös haastateltava B kertoi, että opiskelijoiden kannattaa varautua yllättävän suuriin kulttuurieroihin myös Euroopan sisällä. Haastateltava D puolestaan koki, ettei juurikaan törmännyt kulttuurillisiin eroihin harjoittelujaksonsa aikana, sillä isobritannialaisessa organisaatiossa vallinnut työkulttuuri oli hyvin saman tyylinen kuin Suomessakin.

8.3 Vaikutukset opiskelijan työuraan

Haastatteluun osallistuneista opiskelijoista jokaiselta kysyttiin kansainvälisen työharjoittelun koettuja vaikutuksia omaan urasuunnitteluun ja työuran kehittymiseen. Haastateltavien vastausten väliltä oli havaittavissa yksi selkeä yhtäläisyys: jokaisen vastanneen mielestä vaikutukset ovat pelkästään positiivisia.

”Kokemus jätti kaipuun ulkomailla työskentelyyn”

- haastateltava D

Monen haastateltavan mielestä työharjoittelun suorittaminen ulkomailla auttoi miettimään eri uravaihtoehtoja paljon avoimemmin. Haastateltava B kertoi kynnyksen ulkomailla työskentelyyn madaltuneen kansainvälisen työharjoittelun myötä. Moni haastateltavista mainitsi harkitsevansa luovansa työuraa ulkomailla valmistumisen jälkeen kansainvälisen työharjoittelun innoittamana.

Opiskelijat kertoivat kansainvälisen työkokemuksen olleen myös työnhaussa erittäin suuri etu. Ulkomailta hankittu työkokemus on työnhakutilanteissa yhdistetty muun muassa rohkeuteen, itsenäisyyteen sekä kielitaitoon. Haastateltavista kolme kertoo uskovansa, että seuraava työpaikka aukesikin juuri ulkomailta saadun työkokemuksen perusteella.

Kolme haastateltavaa kahdeksasta sai kansainvälisen työharjoittelun suorittamisen jälkeen vastaanottavasta organisaatiosta työtarjouksen, mutta vain yksi opiskelijoista otti työpaikan vastaan. Kaksi muuta haastateltavaa perusteli kieltäytymistään sillä, että vaikka työharjoittelupaikka oli harjoittelupaikkana opettavainen, kokivat he saaneensa kyseisistä työtehtävistä jo irti kaiken mitä voi saada. Mahdollisuus ulkomailla työskentelyyn on yhä olemassa, mutta seuraavalla kerralla uusien haasteiden parissa.

”Kokemus voi myös auttaa ymmärtämään sen, että Suomi on minulle se sopiva paikka työskennellä”

– haastateltava E

Vaikka kaikki haastateltavista eivät suunnittelekaan tulevaisuudessa työllistyvänsä ulkomailla, opetti kansainvälinen työharjoittelu siitä huolimatta paljon jokaiselle sen suorittaneelle opiskelijalle.

8.4 Opiskelijoiden vinkit lähtemiseen

Kunkin haastattelun lopussa haastateltavilta opiskelijoita kysyttiin, suosittelisivatko he kansainvälisen työharjoittelun suorittamista myös muille opiskelijoille. Kaikki kahdeksan opiskelijaa antoivat kysymykseen saman vastauksen: ehdottomasti.

Haastatteluun osallistuneet opiskelijat kertoivat, että kansainvälinen työharjoittelujakso avartaa omaa näkemystä lähes kaikesta. Vaikka työnteko onkin harjoitteluvaihdon keskiössä, on kansainvälinen työharjoittelu loistava tilaisuus matkustaa ja nähdä elämää muualla maailmassa, ja siitä kannattaa ottaa kaikki hyöty irti.

Haastateltava C halusi muistuttaa, että vaikka käytännön järjestelyt ja niin sanottu ”paperisota” saattavatkin tuntua haastavilta, niiden ei kannata antaa lannistaa. Vaikka sopimuksia ja täytettäviä dokumentteja onkin useita, oli niiden laatiminen yksinkertaisempaa miltä aluksi vaikutti. ”Kokemus on lopulta kaiken sen vaivan arvoinen”, haastateltava C totesi.

Haastateltava E nosti esiin näkemyksen siitä, että jos joku omassa lähipiirissä tai korkeakoulussa ei kannusta lähtemään, kannattaa ympäröidä itsensä niillä ihmisillä, jotka kannustavat. Haastateltava E kertoo esimerkiksi itse saaneensa paljon tukea lähtemiselle Satakunnan ammattikorkeakoulun kansainvälisten asioiden toimiston henkilökunnalta.

Haastateltava A suosittelee kansainväliseen työharjoitteluun lähtemistä jokaiselle opiskelijalle, etenkin niille, jotka ovat hiukan epävarmoja lähtemisen suhteen. Jos yhtään miettii, lähtisikö vai eikö, kannattaa ehdottomasti lähteä. ”Siinä ei menetä yhtään mitään, vaan päinvastoin saa ihan älyttömästi”, haastateltava A sanoi. Kukaan tutkimukseen osallistuneista opiskelijoista ei ole katunut päätöstään lähteä kansainväliseen työharjoitteluun.

9 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

9.1 Johtopäätökset ja kehitysideat

Tutkimuksen tehtävänä oli kerätä opiskelijoiden kokemuksia kansainvälisestä työharjoittelusta hyödyntäen laadullisen tutkimuksen menetelmiä. Saatujen tutkimustulosten perusteella ei voida tehdä yleistyksiä, sillä ne perustuvat haastatteluun osallistuneiden opiskelijoiden henkilökohtaisiin kokemuksiin ja näkemyksiin aiheesta. Tutkimustuloksissa on kuitenkin nähtävissä selkeitä yhtäläisyyksiä, joiden avulla voidaan vastata työn alussa määriteltyihin tutkimustehtäviin.

Ensimmäinen tutkimuskysymys opinnäytetyössä oli, kuinka opiskelijoiden henkilökohtaiset tavoitteet kansainvälisen työharjoittelun suhteen ovat toteutuneet Satakunnan ammattikorkeakoulun palveluliiketoiminnan aloilla? Opiskelijoiden mainitsemia henkilökohtaisia tavoitteita peilattiin opetushallituksen asettamiin kansainvälisen työharjoittelun kolmeen päätavoitteeseen - kielitaidon kehittymiseen, ammatillisen osaamisen kartuttamiseen sekä kulttuurillisen osaamisen kehittymiseen - ja myös opetushallituksen linjaamien tavoitteiden ja opiskelijoiden henkilökohtaisten tavoitteiden välillä oli havaittavissa selkeitä yhteyksiä.

Lähtökohtaisesti tutkimukseen osallistuneet opiskelijat kokivat saavuttaneensa henkilökohtaiset tavoitteensa kansainvälisen työharjoittelun suhteen, osa jopa paremmin kuin ennen lähtöä oli osannut odottaa. Kielitaidon ja ammatillisen sanaston kohentamisen, kuten myös kansainvälisen itsenäistymisen koki vahvaksi jokainen tutkimukseen osallistunut opiskelija. Myös verkostoitumisessa ja uusien kansainvälisten kontaktien luonnissa koki onnistuneensa kaikki ne opiskelijat, jotka kyseisen tavoitteen mainitsivat omakseen.

Ammatillisen osaamisen kehittymisen koki vahvimaksi ne opiskelijat, jotka olivat lähtiessään määrätietoisia siitä, millaisiin työtehtäviin he harjoitteluvaihtonsa aikana haluavat perehtyä. Nämä opiskelijat antoivat varmoja vastauksia ammatillisen osaamisensa kehittymisestä, kun taas ne opiskelijat, joilla ei lähtiessään ollut yhtä selkeitä tavoitteita, eivät kokeneet hyötyä niin suureksi. Tämän perusteella tehtiin johtopäätös

siitä, että opiskelijan ammatillisen kehittymisen kannalta on tärkeää, että tavoitteet ovat selkeästi määriteltyjä jo ennen harjoitteluvaihtoon lähtöä.

Kansainvälisen työharjoittelun tavoitteiden määrittelyn tärkeyttä tulisi siis korostaa opiskelijoille, jotta harjoitteluvaihdosta saatava hyöty olisi mahdollisimman suurta. Tämä voisi toteutua esimerkiksi vaatimalla entistä tarkempaa kuvausta opiskelijan henkilökohtaisista tavoitteista harjoittelusuunnitelmassa, sekä tarjoamalla opiskelijoille henkilökohtaista lisäohjausta kansainväliseen työharjoitteluun liittyen.

Toinen tutkimuskysymys opinnäytetyössä oli, miten kansainvälisen työharjoittelun suorittaminen on vaikuttanut palveluliiketoiminnan opiskelijan työuraan ja sen suunnitteluun? Vastausten kirjo tämän tutkimuskysymyksen suhteen oli suurta, ja haastateltavat opiskelijat antoivat monipuolisia vastauksia. Jokainen tutkimukseen osallistunut opiskelija koki kansainvälisen työharjoittelukokemuksen muovanneen työuraa ja sen suunnittelua paljon tavalla tai toisella.

Osalle opiskelijoista kansainvälisen työharjoittelun suorittaminen herätti halun työskennellä ulkomailla myös tulevaisuudessa, kun taas osalle se vahvisti tunnetta siitä, että suomalainen työkulttuuri on itselleen sopivampi vaihtoehto. Työharjoittelu totutusta poikkeavassa ympäristössä auttoi myös opiskelijoita miettimään uravalintojaan uudelta kannalta ja pohtimaan tulevaisuutta avoimemmin mielin. Vastausten perusteella on mahdollista todeta, että kansainvälisen työharjoittelun suorittamisella on suuri merkitys opiskelijan urasuunnitteluun.

Määriteltyjen tutkimustehtävien selvittämisen lisäksi tutkimustuloksista oli havaittavissa, että osalle palveluliiketoiminnan opiskelijoista harjoittelupaikan löytäminen ulkomailta tuotti ongelmia. Eräs haastateltava jopa uskoi, että tämä toimi monelle opiskelijalle esteenä lähtemiselle. Kuten haastateltava H jo ehdotti, harjoitteluinfoissa voisi nostaa yksittäisten organisaatioiden nimien sijaan esille enemmänkin työtehtäviä, joiden parissa opiskelijat ovat työharjoittelunsa ajan työskennelleet – tämä voisi innostaa opiskelijoita kansainväliseen työharjoitteluun ja auttaa heitä löytämään itselleen sopiva harjoittelupaikka.

Moni muukin haastateltavista kertoi, ettei aluksi oikein tiennyt, mistä lähtisi liikkeelle harjoittelupaikan etsimisen suhteen. Osa koki potentiaalisten harjoittelupaikkojen etsimisen Googlasta tuntuneen hieman turhauttavalta ja tuloksettomalta. Aiempien vuosien harjoittelupaikkojen lisäksi voisi siis myös kertoa, mitä kautta aiempien vuosikurssien opiskelijat ovat harjoittelupaikan löytäneet. Täten opiskelijat saisivat yksittäisten organisaatioiden lisäksi tietoonsa esimerkiksi valmiita verkkosivustoja, joiden kautta aloittaa harjoittelupaikan etsiminen ja päästä prosessissa vauhtiin.

Lisätutkimusta Satakunnan ammattikorkeakoulun kansainvälisiin työharjoitteluohjelmiin liittyen voisi tulevaisuudessa tehdä esimerkiksi keskittymällä varsinaiseen harjoitteluvaihtoprosessiin ja sen kehittämiseen. Myös jonkinlaisen ulkomaisille työharjoittelupaikoille suunnatun alustan kehittäminen ja käyttöönotto voisi olla mielenkiintoista. Alusta, jolle on koottu mahdollisia sivustoja, joilta harjoitteluvaihtopaikkaa voi etsiä, tai jonne on listattu kansainvälisiä organisaatioita, jotka mahdollisesti ottavat ulkomaisia harjoittelijoita vastaan olisi erittäin hyödyllinen opiskelijoiden näkökulmasta katsottuna.

9.2 Pohdinta

Laadullisen tutkimuksen luotettavuustarkastelu on haastavaa, sillä tutkittaessa esimerkiksi ihmisten käyttäytymistä tai heidän kokemuksiaan tutkimustilanteita on mahdollista vakioida. Tutkimusprosessilla ja tutkittavalla kohderyhmällä on siis suora vaikutus tutkimustuloksiin, toisin kuin esimerkiksi määrällisessä tutkimuksessa. Laadullisessa tutkimuksessa tutkimuksen luotettavuus on täysin tutkijan arvioinnin varassa. (Kananen 2017, 173 - 175.)

Luotettavuustarkastelun edellytyksenä pidetään työn riittävää dokumentaatiota, jonka avulla on mahdollista arvioida tutkijan tekemiä ratkaisuja. Tutkimuksessa tehdyt ratkaisut tulee aina perustella, sillä perustelu on tärkeää tutkimuksen uskottavuuden kannalta. Luotettavuuskysymys tulee aina ottaa huomioon jo tutkimuksen suunnitteluvaiheessa ja tutkimusmenetelmien valinnassa. (Kananen 2017, 174 – 176.)

Tutkimuksen luotettavuuden mittareina käytetään reliabiliteettia ja validiteettia. Reliabiliteetilla tarkoitetaan tutkimuksen pysyvyyttä eli sitä, että tutkimustulokset pysyisivät samana myös tutkimuksen uusintatapauksessa. Validiteetti puolestaan mittaa sitä, tutkitaanko tutkimuksessa oikeita asioita. (Kananen 2017, 174 – 175.)

Tässä tutkimuksessa tutkimusaineisto dokumentoitiin äänittämällä jokainen haastattelu sekä muuntamalla äänitteet kirjalliseen muotoon. Tutkimusprosessin edetessä jokainen tehty valinta, kuten tutkimusmenetelmät ja kohderyhmän rajaaminen perusteltiin huolellisesti, jotta tutkimuksen reliabiliteetti sekä validiteetti säilyisivät.

Lähteitä opinnäytetyötä varten käytettiin monipuolisesti. Lähdeluettelo pyrittiin pitämään mahdollisimman tuoreena, jotta vanhentuneelta tiedolta vältyttäisiin. Lähteinä työssä käytettiin suomalaisia teoksia ja artikkeleja, opetushallituksen julkaisemia selvityksiä ja raportteja sekä kansainvälisiä artikkeleja. Lähdekritiikkiä pidettiin korkeassa arvossa koko opinnäytetyöprosessin ajan.

Tarkastellessa tutkimuksen luotettavuutta heräsi kysymys siitä, vaikuttivatko omat kokemukseni kansainvälisestä työharjoittelusta lopullisiin tutkimustuloksiin. On mahdollista, että omat näkemykseni aiheesta ovat voineet heijastua tutkimukseen korkeintaan haastattelurunkoa laatiessa. Haastatteluteemoja valittaessa ja mietittäessä, mitkä teemat olisivat mielenkiintoisia ja tutkimustulosten kannalta oleellisia tutkijan omat kiinnostuksen kohteet heijastuvat valinnoissa väistämättä. Haastattelijan roolissa pyrin kuitenkin olemaan neutraali ja avoin haastateltavien vastauksille, ja jätin henkilökohtaisen näkemykseni aiheesta täysin sivuun. Omat kokemukseni aiheesta eivät siis vaikuttaneet varsinaisiin tutkimustuloksiin.

Oma oppimiseni opinnäytetyötä laatiessa oli suurta. Kansainvälinen työharjoittelu aiheena oli jo ennestään erittäin tuttu omien kokemusteni pohjalta, mutta teoreettisen viitekehyksen laatiminen ja aiheeseen syvälinen perehtyminen lisäsivät omaa tietämystäni huomattavasti. Tutkimusaihe oli mielenkiintoinen, ja mielenkiintoa lisäsi ensisijaisesti se, ettei vastaavaa tutkimusta ollut aiemmin toteutettu toimeksiantajalle.

Ennen tätä opinnäytetyötä en ollut aiemmin toteuttanut vastaavaa tutkimusta yhtä laajassa mittakaavassa tai suorittanut yhtä montaa teemahaastattelua samaan aiheeseen

liittyen. Haastatteluvaihe oli ehdottomasti mielekkäin vaihe opinnäytetyöprosessia, sillä opiskelijoiden kokemusten kuuleminen kansainvälisestä työharjoittelusta oli aidosti mielenkiintoista erityisesti siksi, että aihe oli lähellä sydäntä myös itselleni. Sisällönanalyysin tekeminen näin suurelle tutkimusaineistolle oli myös täysin uusi kokemus, ja se olikin luultavasti mieleenpainuvinkin osa opinnäytetyön laatimisessa. Vaikka haastattelujen litterointi olikin välillä ikävystyttävää, itse aineiston analysointivaihe osoittautui paljon mielenkiintoisemmaksi kuin osasin odottaa.

10 TOIMEKSIANTAJAN PALAUTE

Opinnäytetyö on hyvin jäsenneilty ja vastaa toimeksiantajan esittämiä tavoitteita. Opin-
näytetyö tuo uutuusarvoa työnantajalle, koska aikaisempaa syvempää tutkimusta kansainvälisestä työharjoittelusta ei ole tehty lukuun ottamatta yksittäisiä harjoitteluraportteja. Teoriataustaa on tuotu sopivasti esille ja esimerkiksi Opetushallituksen linjaukset kansainvälisen työharjoittelun tavoitteista tuovat laajempaa syvyyttä tutkimukseen.

Yhteistyö toimeksiantajan kanssa on sujunut hyvin. Opiskelija on tutkimuksen edetessä tarkistanut myös toimeksiantajan näkökulmaa mm. tutkimusmenetelmiin sekä teemahaastattelukysymyksiin. Opiskelija on toiminut itsenäisesti ja aloitteellisesti.

Tutkimuksen johtopäätöksistä nostan esiin erityisesti jatkotutkimusehdotuksen: ”... keskittymällä varsinaiseen harjoitteluvaihtoprosessiin ja sen kehittämiseen.”, jota olisi toimeksiantajan näkökulmasta mielenkiintoista tutkia lisää. Toimeksiantajan näkökulmasta olisi myös mielenkiintoista laajentaa tutkimuksen kohdejoukkoa henkilöihin, jotka ovat valmistuneet ja olleet töissä jo useamman vuoden.

LÄHTEET

Barrett, M., Byram, M., Lázár, I., Mompoin Gaillard, P. & Philippou, S. 2014. Developing Intercultural Competence Through Education. Council of Europe Publishing. <https://rm.coe.int/09000016808ce258>

Egetenmeyer, R., Guimarães, P. & Németh, B. 2017. Joint modules and internationalisation in higher education: Reflections on the joint module "Comparative studies in adult education and lifelong learning". Frankfurt am Main: Peter Lang Edition.

Garam, I. 2012. FAKTAA – Tietoja ja tilastoja: Kansainvälisyys osana korkeakouluopintoja. Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2008. Tutkimushaastattelu - teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Tammi.

Hirsjärvi, S., Remes, P. Sajavaara, P. & Sinivuori, E. 2009. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

Junnila, E. 2020. Harjoittelukoordinaattori, Satakunnan ammattikorkeakoulu. Pori. Haastattelu 6.2.2020. Haastattelijana Ada Myllyoja. Muistiinpanot haastattelijan hallussa.

Kananen, J. 2017. Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä. Suomen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print.

Kuula, A. 2011. Tutkimusetiikka: Aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys. Tampere: Vastapaino.

Kuurila, E. 2014. Uraohjaus ja urasuunnittelu ammattikorkeakoulussa. Väitöskirja. Turun yliopisto. Turun yliopiston julkaisuja - Sarja C osa 384. Viitattu 13.5.2020. <https://www.utupub.fi/bitstream/handle/10024/98607/AnnalesC384KuurilaVK.pdf>

Maailmalle.net -palvelu. 2019. Opetushallitus. Viitattu 20.10.2019.

www.maailmalle.net

Opetushallitus 2020. Kansainvälisyyttä kaikille! – Mitä tarkoittaa kansainvälisyyden tasa-arvo ja miten oppilaitoksissa voidaan edistää sitä?

<https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/kansainvalisyutta-kaikille-julkaisu.pdf>

Opetushallitus 2019. Tilastoja korkeakouluopiskelijoiden ulkomaanjaksoista 2018. Raportit 2019:12. Viitattu 19.10.2019.

www.oph.fi

Sarajärvi, A. & Tuomi, J. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Satakunnan ammattikorkeakoulun kansainvälisten asioiden toimisto 2019. Satakunnan ammattikorkeakoulu. Pori. Henkilökohtainen tiedonanto 1.10.2019.

Satakunnan ammattikorkeakoulun www-sivut. 2019. Viitattu 4.9.2019.

www.samk.fi

Satakunnan ammattikorkeakoulun opiskelijaintra Oivan www-sivut. 2020. Viitattu 17.5.2020.

www.oiva.samk.fi

Siekkinen, T. 2013. Kansainvälistymismahdollisuuksien tasa-arvo koulutuksessa. Jyväskylä: Jyväskylän yliopistopaino.

<https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/42783/1/978-951-39-5274-7.pdf>

Siltala, A. 2013. Kuuluuko kansainvälisyys kaikille? – Kansainvälistymismahdollisuuksien tasa-arvo CIMOn ohjelmissa. Taustaselvitys 08/2013. Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO.

Tuomi, L. 2017. Ahkerat ja rohkeat osaajat maailmalla! Opetushallitus. Raportit ja selvitykset 2017:4.

HARJOITTELUVAIHTOPROSESSI PALVELULIIKETOIMINNAN
OPISKELIJAN NÄKÖKULMASTA

SERVICE BLUE PRINT: HARJOITTELUVAIHTOPROSESSI OPISKELIJAN NÄKÖKULMASTA

RIVI 1: TOIMINTAYMPÄRISTÖ / RIVI 2: OPISKELIJAN POLKU / RIVI 3: KONTAKTIPISTEET

SÄHKÖPOSTI OPISKELIJOILLE

Hei palveluliiketoiminnan opiskelija!

Oletko suorittanut työharjoittelujaksosi ulkomailla? Entä haluaisitko päästä kertomaan vaihtokokemuksestasi?

Olen matkailualan opiskelija, ja kirjoitan parhaillaan opinnäytetyötä SAMKin kansainvälisten asioiden toimistolle. Opinnäytetyön aiheena on kansainvälinen työharjoittelu, ja tarkoituksena on keskittyä palveluliiketoiminnan opiskelijoiden kokemuksiin. Mikäli haluat osallistua ja jakaa omat näkemyksesi aiheesta haastattelun merkeissä, otathan yhteyttä pikimmiten, kuitenkin viimeistään **torstaina 23.4.** Haastattelu suoritetaan videopuheluyhteydellä, ja se kestää arviolta noin 30 – 40 minuuttia. Haastattelujen tulokset raportoidaan nimettöminä.

Yhteyttä voit ottaa sähköpostitse (ada.myllyoja@student.samk.fi). Kaikenlaiset kokemukset kansainvälisestä työharjoittelusta ovat tervetulleita, ja auttavat suuresti tutkimusta eteenpäin!

Ystävällisin terveisin,

Ada Myllyoja

HAASTATTELURUNKO

Haastateltavan tiedot

Koulutusohjelma:

Harjoittelujakson ajankohta:

Kohdema:

Vastaanottavan organisaation tyyppi:

1. Päätös lähteä harjoitteluvaihtoon – miten se syntyi, ja mitkä tekijät vaikuttivat päätökseen?
2. Harjoittelupaikan löytäminen ja muut käytännön valmistelut
3. Työharjoittelu – ennakko-odotukset harjoittelua kohtaan ja niiden kohtaamisen todellisuuden kanssa
4. Henkilökohtaiset tavoitteet kansainväliselle työharjoittelulle ja niiden toteutuminen
5. Kansainvälisen työharjoittelun vaikutus omaan urasuunnitteluun ja työuran kehittymiseen
6. Suositteisitko kansainvälisen työharjoittelun suorittamista yleisesti / omaa harjoittelupaikkaasi muille?
7. Vapaa sana – jäikö mielen päälle vielä jotain, mitä tahtoisit lisätä?